

Profiel van kwalificatiedossier:

Industriële processen

Crebonr. 23129

» **Procesoperator B (Crebonr. 25338)**

Geldig vanaf

01-08-2015

Opleidingsdomein

Techniek en procesindustrie (Crebonr. 79020)

Penvoerder: Sectorkamer techniek en gebouwde omgeving
Gevalideerd door: Sectorkamer techniek en gebouwde omgeving
Op: 19-11-2015

Inhoudsopgave

Leeswijzer	4
Overzicht van het kwalificatiedossier	5
Basisdeel	6
1. Beroepsspecifieke onderdelen	6
B1-K1: Beheerst het productieproces	6
B1-K1-W1: Bereidt productieproces voor	8
B1-K1-W2: Bedient apparatuur	9
B1-K1-W3: Bewaakt procesverloop	9
B1-K1-W4: Voert kwaliteitscontroles uit aan proces en/of product	10
B1-K1-W5: Onderhoudt apparatuur	11
B1-K1-W6: Rondt productieproces af	12
2. Generieke onderdelen	13
Profieldeel	14
P3: Procesoperator B	14
P3-K1: Bewaakt het geautomatiseerde proces	14
P3-K1-W1: Verricht metingen	15
P3-K1-W2: Regelt het geautomatiseerde proces	15
P3-K1-W3: Optimaliseert proces en/of product	16
P3-K2: Begeleidt productiewerkzaamheden	17
P3-K2-W1: Bewaakt planning	17
P3-K2-W2: Begeleidt en instrueert medewerkers	18

Leeswijzer

Het kwalificatiedossier voor het middelbaar beroepsonderwijs geeft weer wat de beginnend beroepsbeoefenaar moet kennen en kunnen aan het einde van de mbo-opleiding.

Opbouw dossier

Dit kwalificatiedossier bevat de kwalificatie-eisen voor één of meerdere mbo-beroepen en bestaat uit:

1. Het **basisdeel** (B), dat gevormd wordt door:

- a. De beroepsspecifieke onderdelen. Dit betreft gemeenschappelijke kerntaken en werkprocessen voor het gehele kwalificatie - dossier.
- b. De generieke onderdelen. De generieke onderdelen zijn door de landelijke overheid geformuleerd. Het betreft de onderdelen:
Nederlandse taal;
rekenen;
loopbaan en burgerschap; en
voor zover het niveau 4 betreft: Engels.

2. Het **profieldeel** (P). Profielen bestaan uit kerntaken (K) en werkprocessen (W) waarop de kwalificaties in dit kwalificatiedossier van elkaar verschillen.

De beroepsopleiding in het mbo is gebaseerd op een kwalificatie en één of meer **keuzedelen** (D). Keuzedelen hebben tot doel om bovenop de kwalificatie een verdieping of verbreding te leveren bij de toerusting voor de arbeidsmarkt of een extra voorbereiding voor een vervolgopleiding. De beschikbare keuzedelen voor dit kwalificatiedossier zijn te vinden op <https://kwalificatie-mijn.s-bb.nl>. Op deze website staat het overzicht met alle keuzedelen.

Taal en rekenen

De generieke kwalificatie-eisen voor taal en rekenen zijn benoemd in het basisdeel. Als sprake is van beroepsspecifieke taal- en rekeneisen is dit aangegeven in de kolom 'vakken en vaardigheden'. Daarnaast kan in de kolom 'gedrag' een extra verduidelijking aangegeven zijn hoe deze beroepsspecifieke taal- en rekeneisen worden ingezet in een werkproces.

Verantwoordingsinformatie

Aanvullende (verantwoordings-)informatie bij dit kwalificatiedossier is te vinden op <https://kwalificatie-mijn.s-bb.nl>. Deze informatie is geen onderdeel van het kwalificatiedossier.

Overzicht van het kwalificatiedossier

Naam profiel	Mbo-niveau (EQF-niveau)	Beroepsvereisten	Typering van de kwalificatie
P1 Procesoperator B	3	Nee	vakopleiding

B1-K1 Beheerst het productieproces	B1-K1-W1	Bereidt productieproces voor
	B1-K1-W2	Bedient apparatuur
	B1-K1-W3	Bewaakt procesverloop
	B1-K1-W4	Voert kwaliteitscontroles uit aan proces en/of product
	B1-K1-W5	Onderhoudt apparatuur
	B1-K1-W6	Rondt productieproces af

Profieldeel

De profielen in dit kwalificatiedossier hebben de volgende (specifieke) kerntaken en werkprocessen:

P1 Procesoperator A			
P1-K1	Bewaakt het geautomatiseerde proces	P1-K1-W1	Verricht metingen
		P1-K1-W2	Regelt het geautomatiseerde proces

P2 Mechanisch operator A			
P2-K1	Assembleert mechanische onderdelen van het proces	P2-K1-W1	Bouwt apparatuur op en om
		P2-K1-W2	Assisteert bij aansluiten van (besturings)componenten

P3 Procesoperator B			
P3-K1	Bewaakt het geautomatiseerde proces	P3-K1-W1	Verricht metingen
		P3-K1-W2	Regelt het geautomatiseerde proces
		P3-K1-W3	Optimaliseert proces en/of product
P3-K2	Begeleidt productiewerkzaamheden	P3-K2-W1	Bewaakt planning
		P3-K2-W2	Begeleidt en instrueert medewerkers

P4 Mechanisch operator B			
P4-K1	Assembleert mechanische en besturingscomponenten	P4-K1-W1	Bouwt apparatuur op en om
		P4-K1-W2	Sluit (besturings)componenten aan
		P4-K1-W3	Meet en controleert product en procesvoering
P4-K2	Begeleidt productie en medewerkers	P4-K2-W1	Bewaakt planning
		P4-K2-W2	Begeleidt en instrueert medewerkers

Basisdeel

1. Beroepsspecifieke onderdelen

Typering van de beroepengroep

Context

De operator is werkzaam in zeer uiteenlopende sectoren binnen de procesindustrie. Hij werkt zelfstandig in ploeg- of teamverband aan (een onderdeel van) het productieproces en kan werkzaam zijn in een procesmatige of een mechanische productieomgeving.

De operator is werkzaam bij kleine, middelgrote en grote bedrijven die behoren tot de:

- voedings- en genotmiddelenindustrie;
- tapijt-, textiel- en lederindustrie;
- papierindustrie;
- uitgeverijen en drukkerijen (grafische industrie);
- aardolie industrie;
- (bio)-chemische industrie;
- farmaceutische industrie;
- rubber- en kunststofindustrie;
- basismetalenindustrie;
- metaalproductenindustrie;
- metalurgische industrie;
- machine-industrie;
- elektrotechnische industrie;
- transportmiddelen industrie;
- hout-, meubel- en overige industrie.

Typerende beroepshouding

De operator is op een beperkt aantal werkplekken flexibel inzetbaar en beschikt over aanpassingsvermogen om te kunnen omgaan met veranderingen in het proces en product. Hij is zich voortdurend bewust dat proces- en omgevingsfactoren het product mogelijk in positieve of negatieve zin kan beïnvloeden. Hij [1] houdt rekening met de mogelijke afbreukrisico's, zijn werkwijze en signalen uit het productieproces, rekening houdend met de eisen ten aanzien van (voedsel)veiligheid, kwantiteit, kwaliteit en milieu. Hij is waakzaam en is in staat om bij onvolkomenheden in het productieproces adequaat in te grijpen, hij roept direct hulp in als hij (dreigende) storingen of problemen niet zelf kan oplossen. De operator is in staat in een team samen te werken en ontwikkelt zich continu. De combinatie van specificaties, werkvoorschriften en voorschriften met betrekking tot kwantiteit en kwaliteit, ARBO en milieu spelen een belangrijke rol bij de uitvoering van de werkzaamheden. Het risico voor zichzelf en die van anderen kan bijzonder groot zijn.

Resultaat van de beroepengroep

Het productieproces is stabiel en het product voldoet aan de gestelde kwantitatieve en kwalitatieve eisen.

[1] Op de plaats van "hij" kan in het gehele document ook "zij" gelezen worden.

[2] Op de plaats van "apparatuur" moet in het gehele document: "machine(s), apparatuur, installatie(s) en of productiemiddel(en)" gelezen worden.

B1-K1: Beheerst het productieproces

Complexiteit

De operator voert doorgaans routinematige en standaard werkzaamheden uit die uitvoerend van aard zijn en maakt hierbij gebruik van algemene basiskennis en -vaardigheden. Hij is binnen de eigen productieafdeling op verschillende processen inzetbaar waardoor de complexiteit in zijn werkzaamheden toeneemt. Bij de uitvoering van de werkzaamheden is er altijd sprake van een combinatie van het werken met procedures, specificaties en werkvoorschriften die te maken hebben met procesbeheersing, (voedsel)veiligheid en hygiëne, kwaliteitszorg, milieu, ARBO (w.o. gezondheid en welzijn).

B1-K1: Beheerst het productieproces

Voor Procesoperator B geldt aanvullend:

De Procesoperator B voert alle voorkomende standaard- en minder routinematige werkzaamheden uit. Hij beheerst de kennis en vaardigheden die nodig zijn voor het produceren van grondstoffen, tussenproducten en eindproducten. Hij werkt aan zeer uiteenlopende controle- en bedieningsapparatuur, variërend van controle- en bedieningsorganen van machines en apparaten tot een centrale controlekamer met geïntegreerde meet- en regelfuncties voor de bewaking en sturing van het productieproces). Hij is op meerdere werkplekken binnen het geautomatiseerde productieproces inzetbaar. Hij neemt actie bij afwijkende omstandigheden, zodat de continuïteit van het proces is gewaarborgd. Hij vertaalt ontstane problemen naar de consequenties voor andere processen. Hij is op verschillende plaatsen binnen het productieproces inzetbaar waardoor de complexiteit in zijn werkzaamheden toeneemt.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De operator verricht de werkzaamheden zelfstandig en in een team. Hij werkt onder begeleiding van een collega of leidinggevende. Hij is verantwoordelijk voor de kwaliteit en continuïteit van zijn eigen werk. De operator weet bij processtoringen en standaard afwijkingen of hij de situatie zelf kan oplossen of dat hij de hulp in moet roepen van collega's en/of leidinggevende. Hij handelt zodanig dat processtoringen geen gevolgen hebben voor het product, proces en mens en geen economische schade voor het bedrijf veroorzaakt. Hij kan bij de uitvoering van zijn werkzaamheden altijd terugvallen op een vakvolwassen collega of leidinggevende.

Voor Procesoperator B geldt aanvullend:

De Procesoperator B heeft binnen een geautomatiseerde en procesmatige productieomgeving een uitvoerende expert rol. Hij is verantwoordelijk voor de kwaliteit van zijn eigen werk en voor de veiligheid van derden. Hij bewaakt, op basis van een aantal procesvariabelen, de procesgang, analyseert het procesverloop en stuurt op verantwoorde wijze bij. Hij is verantwoordelijk voor het voorkómen van processtoringen die gevolgen kunnen hebben voor het product, proces en mens en economische schade voor het bedrijf en kan daarnaar handelen. Hij draagt hierbij zorg voor de onderdelen van het productieproces die in meer of mindere mate zijn geïntegreerd en met elkaar verband houden en is verantwoordelijk voor het uitvoeren van werkzaamheden die met (bio- of petro-)chemische en/of fysische veranderingen te maken hebben.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

Arbo (veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu)

- bezit basiskennis van beveiligingen en beveiligingstechnieken
- kan wettelijke en bedrijfsregels/procedures toepassen met betrekking tot veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu
- kan toezien op naleving van wettelijke en bedrijfsregels/procedures met betrekking tot veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu

Kwaliteit

- bezit basiskennis van het beheersen van de kwaliteitseisen ten aanzien van proces en product binnen het (eigen) bedrijf
- kan werken volgens de kwaliteitseisen en -normen van het bedrijf
- kan het proces overzien, beheersen en beoordelen
- kan de kwaliteit/functionaliteit van materialen/componenten/systemen/producten beoordelen

Machines/installaties/materialen/gereedschappen

- bezit basiskennis van handgereedschappen en hulpmiddelen bij/van werkzaamheden in de proces/productietechniek
- bezit basiskennis van werkingsprincipes van materialen en gereedschappen bij/van werkzaamheden in de proces/productietechniek
- bezit basiskennis van eenheidsbewerkingen die bij installaties, machines gebruikt worden
- bezit basiskennis van de (eigenschappen van) materialen en grondstoffen toegepast in/bij proces- en productietechniek
- bezit basiskennis van proces- en of productietechniek
- bezit basiskennis van het productieproces
- kan relevante machines, gereedschappen en hulpmiddelen gebruiken / bedienen
- kan storingen herkennen en oplossen
- kan gebruikmaken van zijn technisch inzicht bij (de-)monteren van onderdelen en storingzoeken
- kan 1e lijns onderhoudswerkzaamheden uitvoeren
- bezit basiskennis van wiskunde toegepast in/bij de proces/productietechniek
- bezit basiskennis van besturingscomponenten/onderdelen toegepast in/bij de proces/productietechniek

B1-K1: Beheerst het productieproces

Logistiek

- bezit basiskennis van registratie- en informatiesystemen voor proces en product
- bezit basiskennis van logistieke processen

Bedrijfsvoering/management/adviseren

- bezit basiskennis van onderhoudsmanagementsystemen
- kan de consequenties van zijn handelen en beslissingen overzien en hierop anticiperen
- kan productieplanningen lezen en interpreteren

Plannen/organiseren/overleggen/afstemmen

- bezit basiskennis van gebruikelijke hulpmiddelen en systemen voor werkplannen en –roosters

Schema's / informatie / documentatie

- kan werken volgens technische (bouw- en constructie) tekeningen en schema's
- kan relevante informatiebronnen raadplegen
- kan technische informatie en werkinstructies opzoeken in digitale systemen en toepassingen
- kan communicatieve vaardigheden toepassen
- kan beroepsspecifieke technische documentatie en instructies lezen, in zowel het Nederlands als in een moderne vreemde taal

Voor Procesoperator B geldt aanvullend:

N.v.t.

B1-K1-W1: Bereidt productieproces voor

Omschrijving

De operator neemt de werkzaamheden over van de vorige ploeg. Hij gebruikt deze informatie om het proces in gereedheid te brengen en/ of het werk kan overnemen. Hij overlegt bij het voorbereiden van het productieproces met collega's en of leidinggevende. Hij raadpleegt de productiegegevens (inclusief planning) en wisselt product- en procesgegevens uit met collega's. Hij maakt de apparatuur productieklaar en/of assisteert hierbij. Hij controleert de technische staat van de apparatuur en machines. Hij verhelpt storingen en schakelt indien nodig een monteur of technische dienst in. Hij voert materialen aan of af en signaleert of de voorraad aangevuld moet worden. De operator stelt de apparatuur in/af of assisteert hierbij en controleert de in-/afstelling aan de hand van de specificaties. Hij registreert en rapporteert de gegevens.

Voor Procesoperator B geldt aanvullend:

De Procesoperator B helpt bij het voorbereiden van het productieproces mee aan eventuele productie- of procesproblemen van een collega-operator en handelt deze indien nodig af.

Resultaat

De apparatuur, materialen en grond- en hulpstoffen zijn voorbereid en staan gereed. De uit te voeren werkzaamheden zijn voorbereid. Bij overleg met collega's of leidinggevende heeft hij een beeld van de werksituatie en heeft hij kennis genomen van de productiegegevens.

Voor Procesoperator B geldt aanvullend:

In de voorbereiding op het productieproces zijn eventuele productie- of procesproblemen van een collega-operator afgehandeld.

Gedrag

De operator:

- neemt tijdens de overdracht van de werkzaamheden de nodige informatie snel op;
- neemt actief deel aan werkbesprekingen;
- registreert en rapporteert uit zichzelf gegevens nauwkeurig en volledig;
- werkt zorgvuldig, efficiënt en effectief;
- gaat bij het in gereedheid brengen van het proces bedreven en accuraat te werk;
- ziet het belang in om tijdens de werkvoorbereiding altijd volgens instructies, procedures en voorschriften op het gebied van milieu, ARBO en veiligheid te werken en toont hierin het verlangde gedrag.

B1-K1-W1: Bereidt productieproces voor

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Formuleren en rapporteren, Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Instructies en procedures opvolgen

Voor Procesoperator B geldt aanvullend:

De Procesoperator B:

- plant en organiseert bij het voorbereiden van het productieproces zijn eigen werkzaamheden nauwkeurig;
- bespreekt tijdig het productieprobleem met een collega-operator;
- analyseert nauwkeurig het probleem van een collega-operator en lost vakkundig het productieprobleem van een collega-operator op.

De onderliggende competenties zijn: Vakdeskundigheid toepassen, Plannen en organiseren, Samenwerken en overleggen, Analyseren

B1-K1-W2: Bedient apparatuur

Omschrijving

De operator brengt de juiste apparatuur volgens de gestelde productiviteitsnormen en specificaties in werking, houdt het in bedrijf en stuurt zo nodig de apparatuur en het proces bij.

Resultaat

Het productieproces verloopt binnen de gestelde veiligheidsnormen en –specificaties zodat de productieplanning wordt gehaald.

Gedrag

De operator:

- hanteert tijdens het bedienen van het productieproces een zo efficiënte en effectieve mogelijke werkwijze;
- gaat bij het in werking stellen en het bijsturen van de apparatuur snel en precies te werk;
- is tijdens de werkzaamheden kritisch op de eigen werkuitvoering;
- ziet het belang in om tijdens het bedienen van de apparatuur altijd volgens instructies, procedures en voorschriften op het gebied van milieu, ARBO en veiligheid te werken en toont hierin het verlangde gedrag.

De onderliggende competenties zijn: Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Instructies en procedures opvolgen

B1-K1-W3: Bewaakt procesverloop

Omschrijving

De operator bewaakt en bewerkt het procesverloop en het product op mechanische en/of chemische wijze aan de hand van specificaties. Hij verricht controles aan apparatuur, proces en product. Hij bewaakt de kwaliteit en productiviteit en legt de productiegegevens vast. Hij controleert gegevens en trekt conclusies. Hij reageert op afwijkingen in het proces en aan de apparatuur en signaleert storingen en interpreteert informatie. Bij geconstateerde afwijkingen pleegt hij, indien nodig, overleg en/of schakelt de hulp in van zijn collega's en/of leidinggevende.

Voor Procesoperator B geldt aanvullend:

De procesoperator B analyseert het procesverloop op verstoringen.

Resultaat

Het proces verloopt binnen de gestelde veiligheidsnormen en specificaties. De productiegegevens zijn vastgelegd. Zijn collega's en/of leidinggevend zijn op de hoogte van het procesverloop. Het productieproces is binnen de specificaties bijgestuurd. De afwijkingen en storingen zijn tijdig ondervangen en opgelost en aan de kwaliteits- en productienormen wordt voldaan.

Voor Procesoperator B geldt aanvullend:

Het procesverloop is op storingen geanalyseerd.

B1-K1-W3: Bewaakt procesverloop

Gedrag

De operator:

- roept bij problemen tijdig de hulp in van collega's en/of leidinggevenden;
- stemt zijn acties nauwkeurig af en informeert belanghebbenden;
- registreert en rapporteert gegevens nauwkeurig en volledig;
- toont inzicht in het productieproces door tijdig onveilige situaties, afwijkingen en storingen aan de apparatuur en/of binnen het productieproces vast te stellen en/of te signaleren;
- is kritisch op zijn eigen werkuitvoering;
- werkt aan de hand van gestelde normen en eisen;
- ziet het belang in om tijdens het bewaken van het procesverloop altijd volgens instructies, procedures en voorschriften op het gebied van milieu, ARBO en veiligheid te werken en toont hierin het verlangde gedrag.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Formuleren en rapporteren, Vakdeskundigheid toepassen, Kwaliteit leveren, Instructies en procedures opvolgen

Voor Procesoperator B geldt aanvullend:

De procesoperator B:

- analyseert uit eigen beweging het procesverloop;
- speelt direct in op procesveranderingen en pas zijn gedrag hierop aan.

De onderliggende competenties zijn: Analyseren, Omgaan met verandering en aanpassen

B1-K1-W4: Voert kwaliteitscontroles uit aan proces en/of product

Omschrijving

De operator voert kwaliteitscontroles uit aan de grond- en hulpstoffen, het product en het proces aan de hand van voorschriften en specificaties. Hij neemt eventueel productmonsters. Hij beoordeelt de meetwaarden en registreert en rapporteert de gegevens. Hij signaleert eventueel afwijkende gevonden waarden en onderneemt, indien nodig, in overleg met collega's en/of leidinggevende, actie.

Voor Procesoperator B geldt aanvullend:

De Procesoperator B voert kwaliteitscontroles uit op basis van de aangeleverde procesvariabelen.

Resultaat

De kwaliteitsgegevens zijn beschikbaar voor belanghebbenden en bij eventuele afwijkingen zijn de juiste acties ondernomen.
De kwaliteitscontroles zijn betrouwbaar, accuraat en veilig uitgevoerd. De genomen monsters zijn bruikbaar en representatief.

Voor Procesoperator B geldt aanvullend:

N.v.t.

B1-K1-W4: Voert kwaliteitscontroles uit aan proces en/of product

Gedrag

De operator:

- betreft en raadpleegt tijdens het uitvoeren van kwaliteitscontroles zijn collega's en leidinggevende;
- stemt zijn acties met zijn collega's en leidinggevende af;
- registreert en rapporteert gegevens met betrekking tot de kwaliteitscontroles nauwkeurig en volledig;
- neemt monsters op een bedreven en accurate manier;
- is tijdens de kwaliteitscontroles kritisch op de eigen werkuitvoering;
- ziet het belang in om tijdens het uitvoeren van kwaliteitscontroles aan proces en product altijd volgens instructies, procedures en voorschriften op het gebied van milieu, ARBO en veiligheid te werken en toont hierin het verlangde gedrag.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Formuleren en rapporteren, Vakdeskundigheid toepassen, Kwaliteit leveren, Instructies en procedures opvolgen

Voor Procesoperator B geldt aanvullend:

N.v.t.

B1-K1-W5: Onderhoudt apparatuur

Omschrijving

De operator pleegt onderhoud aan de apparatuur. Hij signaleert tijdens de controle van apparatuur eventuele onderhoudsproblemen. Hij bepaalt, in overleg met zijn leidinggevende(n), wie de onderhoudswerkzaamheden gaat uitvoeren. Hij overlegt indien nodig met collega's en/of technische dienst over de inhoudelijke werkzaamheden. De operator voert bij gepland onderhoud eenvoudige onderhoudswerkzaamheden uit. Bij complexe en/of omvangrijke onderhoudswerkzaamheden, communiceert hij, na overleg met zijn leidinggevende, de aard van de storing aan de technische dienst, stelt hij het proces veilig en verricht hij eventueel assisterende werkzaamheden. De operator werkt volgens procedures en voorschriften, registreert en rapporteert de gegevens en ruimt na de onderhoudswerkzaamheden de werkplek op.

Voor Procesoperator B geldt aanvullend:

N.v.t.

Resultaat

De apparatuur en de werkomgeving zijn schoon en goed onderhouden. De apparatuur is klaar voor gebruik. Acties zijn afgestemd met belanghebbenden, relevante gegevens zijn vastgelegd en belanghebbenden zijn geïnformeerd. Het onderhoud is veilig uitgevoerd. De apparatuur werkt goed en het productieproces is tijdens het onderhoud niet in gevaar gebracht.

Voor Procesoperator B geldt aanvullend:

N.v.t.

Gedrag

De operator:

- rapporteert de onderhoudsgegevens nauwkeurig en volledig;
- toont technisch inzicht door onderhoudsproblemen te signaleren en vast te stellen;
- gaat bij het uitvoeren van klein onderhoud en/of assistentie van de technische dienst bedreven en accuraat te werk;
- gebruikt materialen en gereedschappen zorgvuldig, effectief en efficiënt;
- voert het klein onderhoud snel uit;
- beperkt eventuele stilstand van de apparatuur tot het minimum;
- zorgt uit zichzelf dat de apparatuur en werkomgeving schoon en onderhouden is;
- ziet het belang in om tijdens het veiligstellen en onderhouden van de apparatuur altijd volgens instructies, procedures en voorschriften op het gebied van milieu, ARBO en veiligheid te werken en toont hierin het verlangde gedrag.

B1-K1-W5: Onderhoudt apparatuur

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Formuleren en rapporteren, Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Instructies en procedures opvolgen

Voor Procesoperator B geldt aanvullend:

N.v.t.

B1-K1-W6: Rondt productieproces af

Omschrijving

De operator overlegt met zijn collega's en/of leidinggevende(n) over de afrondende werkzaamheden aan het productieproces. Hij rapporteert schriftelijk en mondeling over het procesverloop. Bij continue processen draagt hij de werkzaamheden over aan de volgende ploeg. Hij controleert de doorstroom en afvoer van de tussen- en eindproducten. Aan het einde van de ploegendienst/ werkdag ruimt hij de gebruikte gereedschappen op en laat de werkplek volgens de gestelde richtlijnen achter.

Resultaat

De apparatuur, grond- en hulpstoffen staan gereed voor de productie zodat de volgende ploeg de werkzaamheden kan overnemen, de werkplek is opgeruimd en achtergelaten volgens de gestelde richtlijnen en de gegevens over het procesverloop en eventuele bijzonderheden zijn overgedragen en gerapporteerd.

Gedrag

De operator:

- roept tijdig de hulp in van collega's en/of leidinggevende;
- informeert belanghebbenden op een proactieve wijze;
- rapporteert de gegevens nauwkeurig en volledig;
- ziet het belang in om tijdens het afronden van het productieproces altijd volgens instructies, procedures en voorschriften op het gebied van milieu, ARBO en veiligheid te werken en toont hierin het verlangde gedrag.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Formuleren en rapporteren, Instructies en procedures opvolgen

2. Generieke onderdelen

Elke kwalificatie kent - naast (beroepsgerichte) specifieke kwalificatie-eisen - ook generieke kwalificatie-eisen.

Nederlandse taal

Het generieke examenonderdeel Nederlandse taal maakt deel uit van elke kwalificatie in dit kwalificatiedossier. De referentieniveaus en de kwalificatie-eisen voor dit generieke onderdeel zijn opgenomen in bijlage 1 bij het Besluit referentieniveau Nederlandse taal en rekenen. Deze bijlage is te vinden op <https://wetten.overheid.nl/BWBR0027879> en vormt integraal onderdeel van het kwalificatiedossier.

Rekenen

Het generieke examenonderdeel rekenen maakt deel uit van elke kwalificatie in dit kwalificatiedossier. De referentieniveaus en de kwalificatie-eisen voor dit generieke onderdeel zijn opgenomen in de bijlagen 2 en 3 bij het Besluit referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen. Deze bijlage is te vinden op <https://wetten.overheid.nl/BWBR0027879> en vormt integraal onderdeel van het kwalificatiedossier.

Loopbaan en burgerschap

Het generieke examenonderdeel loopbaan en burgerschap maakt deel uit van elke kwalificatie in dit kwalificatiedossier. De kwalificatie-eisen voor dit generieke onderdeel zijn opgenomen in bijlage 1 bij het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB. Deze bijlage is te vinden op <https://wetten.overheid.nl/BWBR0027963> en vormt integraal onderdeel van het kwalificatiedossier.

Profieldeel

P3 Procesoperator B

Mbo-niveau

3

Typering van het beroep

De Procesoperator B werkt in grote mate van zelfstandigheid met een grote diversiteit aan processen, apparatuur, grondstoffen en producten, zodat hij afhankelijk van persoonlijke belangstelling, vermogens en ervaring flexibel inzetbaar is op meerdere werkplekken binnen het eigen bedrijf en inzetbaar is bij andere bedrijven binnen de procesindustrie. Hij kent de interne en externe invloeden op de procesvoering (ketendenken) en houdt hier bij het uitvoeren van al zijn werkzaamheden rekening mee. Hij is steeds waakzaam en weet het juiste moment te bepalen voor actie. Hij is zich voortdurend bewust dat zijn handelen mogelijk grote gevolgen voor product en proces kan hebben. Hij heeft het analytisch vermogen om bij eventuele dreigende storingen of afwijkingen een goede beslissing te nemen over de handelwijze die de situatie vereist. Hij handelt proactief en streeft naar kwaliteitsverbetering. Hij is zich bewust van de risico's ten aanzien van veiligheid, kwaliteit, (voedingsmiddelen)hygiëne, milieu en de mogelijke afbreukrisico.

Beroepsvereisten

Nee

P3-K1 Bewaakt het geautomatiseerde proces

Complexiteit

De Procesoperator B werkt in een herkenbare, wisselende leef- en werkomgeving. Als het proces naar behoren en onder normale omstandigheden verloopt, voert hij routinematige werkzaamheden uit waarvoor standaard werkwijzen gelden. Hij voert zijn werk naar eigen inzicht uit. Bij onregelmatigheden kan hij een diversiteit aan werkzaamheden hebben die veelal tegelijkertijd lopen en waarbij hij met diverse betrokkenen te maken heeft. In zijn werk kunnen complexe onvoorspelbare factoren en omstandigheden voorkomen waar hij zelfstandig, en eventueel in samenwerking met collega operators, op inspeelt.

De Procesoperator B beschikt over kennis, ervaring en inzicht om geautomatiseerde processen, waarbij onderdelen van het proces in meer of mindere mate zijn geïntegreerd, te kunnen monitoren. Hij ziet verbanden tussen de automatisch gegenereerde procesgegevens (parameters) en is in staat om op basis van de aangeleverde informatie in het proces in te grijpen.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De Procesoperator B verricht de werkzaamheden in een team (werkt samen met gelijken, leidinggevend). Hij is verantwoordelijk voor zijn eigen werk. De procesoperator bewaakt het overzicht over het geautomatiseerde (deel) proces en zorgt ervoor dat het proces kan blijven draaien. Hiertoe neemt hij zelfstandige beslissingen. Bij twijfel raadpleegt hij altijd een Senior operator (leidinggevende operator). Hij is verantwoordelijk voor zijn eigen werk en is mede verantwoordelijk voor het werk van zijn team.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

Machines/installaties/materialen/gereedschappen

- bezit kennis van installaties, machines die bij eenheidsbewerkingen gebruikt worden
- bezit kennis van procestechniek
- bezit kennis van het productieproces
- bezit kennis van de fysische en natuurkundige achtergronden van het proces
- bezit kennis van natuurkunde toegepast in/bij de proces/productietechniek
- bezit kennis van scheikunde toegepast in/bij de proces/productietechniek
- bezit kennis van meet- en regeltechniek toegepast in/bij de proces/productietechniek

Plannen/organiseren/overleggen/afstemmen

- bezit kennis van gebruikelijke hulpmiddelen en systemen voor werkplannen en –roosters

P3-K1 Bewaakt het geautomatiseerde proces

Kwaliteit

- bezit kennis van het beheersen van de kwaliteitseisen ten aanzien van proces en product binnen het (eigen) bedrijf

Logistiek

- kan (voorraad)administratiesysteem gebruiken

Bedrijfsvoering/management/adviseren

- kan (klanten)registratiesysteem gebruiken

Schema's / informatie / documentatie

- kan communiceren en rapporteren via digitale en papieren systemen en toepassingen

Vaktechnisch taal en rekenen

- kan beroepsspecifieke technische documentatie en instructies lezen, in zowel het Nederlands als in een moderne vreemde taal

P3-K1-W1 Verricht metingen

Omschrijving

De Procesoperator B monitort het geautomatiseerde (deel) proces waarbij hij inline metingen verricht. Hij verzamelt tijdens zijn werk, op basis van aangeleverde informatie, statische procesgegevens en vergelijkt de opgeleverde metingen. Hij regelt, indien nodig, het geautomatiseerde proces bij als de opgeleverde meetwaarden buiten de gestelde specificaties vallen. Hij rapporteert de uitgevoerde acties en werkzaamheden in de van toepassing zijnde systemen.

Resultaat

Het geautomatiseerde proces verloopt binnen de gestelde normen. Procesonderbrekingen worden voorkomen door storingen en afwijkingen tijdig te ondervangen.

Gedrag

De Procesoperator B:

- monitort het geautomatiseerde proces en verricht relevante metingen en gaat hierbij secuur te werk;
- benut de systemen efficiënt en effectief;
- bewaakt de kwaliteit en productiviteit aan de hand van de procesvariabelen en op basis van specificaties;
- is kritisch op de eigen werkuitvoering;
- overlegt, indien nodig, met betrokkenen over afwijkingen binnen het geautomatiseerde proces van de capaciteitsplanning
- informeert belanghebbenden hierover en stemt waar nodig zaken af met betrokkenen over het bijstellen van het proces, zodat het geautomatiseerde proces volgens planning kan verlopen.
- registreert en rapporteert verkregen meetgegevens en afwijkingen nauwkeurig en volledig;
- brengt zijn collega's en leidinggevenden hiervan goed op de hoogte;
- weet de nodige procesgegevens uit de bestaande systemen op te roepen.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Formuleren en rapporteren, Vakdeskundigheid toepassen, Kwaliteit leveren

P3-K1-W2 Regelt het geautomatiseerde proces

Omschrijving

De Procesoperator B trekt, op basis van de gegeven parameters en meetwaarden, conclusies ten behoeve van het geautomatiseerde proces. Hierbij legt hij verbanden tussen oorzaak en gevolg en regelt zonodig het geautomatiseerde proces bij. Hij zorgt ervoor dat na het bijstellen van het proces het geautomatiseerde proces volgens planning kan blijven verlopen. Hij bewaakt de kwaliteit en de productiviteit van de collega operators binnen zijn verantwoordelijkheden, zodat afwijkingen tijdig signaleerd worden.

P3-K1-W2 Regelt het geautomatiseerde proces

Resultaat

Het geautomatiseerde proces verloopt binnen de gestelde normen. Afwijkingen binnen het geautomatiseerde proces worden door de procesoperator opgelost door bijsturing van het proces en/of door fysieke controle en mogelijk de nodige bijsturing aan de apparatuur/ systemen.

Gedrag

De Procesoperator B:

- overlegt uit zichzelf, indien nodig, met betrokkenen over geconstateerde afwijkingen en de te ondernemen acties;
- informeert belanghebbenden volledig en stemt waar nodig zaken af met betrokkenen;
- bedient de van toepassing zijnde systemen op een accurate en bedreven wijze en is daarbij kritisch op zijn eigen werkuitvoering/ de werkuitvoering van collega's.
- registreert en rapporteert gegevens over het proces, de afwijkingen en de ondernomen acties nauwkeurig en volledig, zodat collega's en leidinggevende goed op de hoogte zijn van het procesverloop en mogelijk aanwezige risico's.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Formuleren en rapporteren, Vakdeskundigheid toepassen, Kwaliteit leveren

P3-K1-W3 Optimaliseert proces en/of product

Omschrijving

De Procesoperator B zoekt binnen de kaders van zijn bevoegdheden voortdurend naar de meest optimale, en meest duurzame, instelling van de apparatuur en afstemming van het proces ten aanzien van kwaliteit en productiviteit past deze instellingen toe formuleert op basis van zijn vakmanschap/ vakkennis/ ervaring verbetervoorstellen ten aanzien van het productieproces. Hij verzamelt gegevens, brengt structuur aan en scheidt hoofd-van bijzaken, analyseert en interpreteert de gegevens, legt verbanden, trekt conclusies uit beschikbare procesinformatie en overziet daarbij de keten zodat het proces zo optimaal mogelijk is afgesteld en het proces optimaal verloopt.

Resultaat

Verbetervoorstellen zijn onderzocht en voor het proces kenbaar gemaakt. Het proces geoptimaliseerd en voldoet aan de voorgeschreven kwaliteitsnormen. De voor de apparatuur geldende productiviteitsnorm is behaald.

Gedrag

De Procesoperator B:

- toont inzicht in het proces en de procesvariabelen door de meest duurzame en optimale afstelling van de apparatuur te zoeken en in te stellen;
- is tijdens de bediening kritisch op de eigen werkuitvoering;
- reageert proactief en alert op signalen uit het proces.

De onderliggende competenties zijn: Vakdeskundigheid toepassen, Analyseren, Kwaliteit leveren

P3-K2 Begeleidt productiewerkzaamheden

Complexiteit

De Procesoperator B werkt nieuwe assistent-collega's in, begeleidt en informeert hen binnen hun inwerkprogramma en zorgt ervoor dat zij binnen de gestelde eisen, voorschriften en planning hun werkzaamheden kunnen uitvoeren. Hij beschikt over ervaring en kennis om uitleg te kunnen geven en gebruikt hierbij de benodigde informatie. Hij demonstreert de werkzaamheden. De complexiteit wordt mede bepaald door de diversiteit van werkzaamheden en verschillend persoonlijkheden van de medewerkers.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De Procesoperator B begeleidt nieuwe assistent-collega's, zodanig dat hun werkzaamheden veilig en volgens planning (onderhoudsplanung, logistieke planning en productieplanung) verlopen. Hij neemt hierbij zelfstandige beslissingen maar raadpleegt bij twijfel altijd een Senior operator of leidinggevende. Hij is verantwoordelijk voor zijn eigen werk en is mede verantwoordelijk voor het werk van zijn team.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

Kwaliteit

- bezit kennis van het beheersen van de kwaliteitseisen ten aanzien van proces en product binnen het (eigen) bedrijf

Machines/installaties/materialen/gereedschappen

- kan onderhoudsstrategie begrijpen

Bedrijfsvoering/management/adviseren

- kan een bijdrage leveren aan het maken van productieplanningen
- kan productieplanningen lezen en interpreteren

Begeleiden en instrueren

- kan kennis overdragen volgens didactische basisprincipes
- kan instructietechnieken toepassen

P3-K2-W1 Bewaakt planning

Omschrijving

De Procesoperator B bewaakt de onderhouds-, logistieke- en productieplanung, en houdt toezicht op de volgens de planning uit te voeren werkzaamheden. Hij zorgt dat de werkzaamheden op elkaar zijn afgestemd zodat de aanwezige mensen en middelen (kosten) efficiënt ingezet kunnen worden. Hij signaleert, communiceert en rapporteert afwijkingen aan betrokkenen stelt in overleg de planning en/of werkverdeling eventueel bij. Hij registreert en rapporteert gegevens met betrekking tot de planning en levert een bijdrage aan een goede werkverdeling.

Resultaat

De productiewerkzaamheden verlopen volgens planning (onderhoudsplanung, logistieke planning en productieplanung). Gegevens met betrekking tot de planning zijn geregistreerd en gerapporteerd. De collega's en leidinggevende zijn goed op de hoogte van de voortgang van de planningen. Afwijkingen zijn tijdig gesignaleerd.

Gedrag

De Procesoperator B:

- overlegt met betrokkenen over afwijkingen van de capaciteitsplanung;
- informeert belanghebbenden hierover proactief;
- stemt waar nodig zaken nauwkeurig en volledig af met betrokkenen over het bijstellen van de planning;
- registreert en rapporteert gegevens nauwkeurig en volledig;
- bewaakt de kwaliteit en de productiviteit van de collega operators binnen zijn verantwoordelijkheden.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Formuleren en rapporteren, Plannen en organiseren, Kwaliteit leveren

Omschrijving

De Procesoperator B begeleidt medewerkers bij de uitvoering van de werkzaamheden. Hij lost eventuele problemen en knelpunten in de directe uitvoering op. Hij geeft uitleg en instructies aan collega's en staat open voor vragen met betrekking tot de uitvoering van de taken. Hij stimuleert de medewerkers om te werken volgens richtlijnen en procedures, spreekt medewerkers in zijn directe werkomgeving op hun gedrag/werkhouding aan. Hij begeleidt eventueel externe betrokkenen bij het werkproces.

Resultaat

De collega operators zijn juist en tijdig geïnstrueerd over de uit te voeren werkzaamheden, zodat deze volgens planning kunnen verlopen. Collega's weten hoe ze hun werkzaamheden het beste uit kunnen voeren.

Gedrag

De Procesoperator B:

- geeft duidelijke instructies aan collega's;
- adviseert collega operators nauwkeurig en volledig;
- informeert proactief belanghebbenden en stemt zaken af met betrokkenen;
- deelt vakkennis en expertise op begrijpelijke wijze met collega operators.

De onderliggende competenties zijn: Aansturen, Begeleiden, Samenwerken en overleggen, Vakdeskundigheid toepassen